

Obsah

1	Nové trendy v péči o děti, mládež a dospělé se zdravotním postižením	4
2	Speciální pedagogika jako věda	7
2.1	Druhy postižení	8
2.2	Členění speciální pedagogiky podle druhů postižení	9
2.3	Diagnostika ve speciální pedagogice	10
2.4	Metody speciální pedagogiky	15
2.5	Speciálně pedagogické zásady	17
2.6	Socializace a integrace osob s postižením	18
3	Současný systém vzdělávání dětí a žáků se zdravotním postižením	21
3.1	Předškolní vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	24
3.2	Základní vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	28
3.2.1	Individuální integrace	29
3.2.2	Skupinová integrace	31
3.2.3	Oddělené speciální vzdělávání	32
3.3	Další vzdělávání a profesní příprava žáků a studentů se zdravotním postižením	34
3.4	Terciární (vysokoškolské) vzdělávání studentů se zdravotním postižením	34
4	Lidé s mentální retardací, jejich výchova, vzdělávání a integrace do společnosti	36
4.1	Charakteristika osob se sníženou úrovní rozumových schopností	36
4.2	Vývoj rozumových schopností v průběhu života	37
4.3	Diferenciální diagnostika mentální retardace	40
4.4	Klasifikace mentální retardace	42
4.5	Četnost lidí s mentálním postižením v populaci	46
4.6	Nejčastější příčiny mentální retardace	47
4.7	Psychologické zvláštnosti jedinců s mentální retardací	48
4.7.1	Specifické problémy lidí s těžkým a hlubokým mentálním postižením	49
4.8	Downův syndrom	57
4.8.1	Výchova dětí s Downovým syndromem	58
4.9	Současný systém vzdělávání dětí a žáků s mentální retardací	59
4.9.1	Výchova v rodině	59
4.9.2	Speciálně pedagogická centra	59
4.9.3	Předškolní vzdělávání	60
4.9.4	Základní školy praktické	61
4.9.5	Základní školy speciální	66
4.9.6	Jiný způsob vzdělávání	68
4.9.7	Další vzdělávání a profesní příprava mládeže s mentální retardací	68
4.9.8	Integrace dětí a žáků s mentálním postižením a některé její problémy	69
4.9.9	Individuální vzdělávací plán	71
5	Pervazivní vývojové poruchy	73
5.1	Dětský autismus	73
5.1.1	Diagnostická kritéria autismu	74
5.1.2	Smyslové vnímání u lidí s autismem	75

5.1.3	Vzdělávání žáků s autismem	77
5.2	Aspergerův syndrom	78
5.2.1	Vzdělávání žáků s Aspergerovým syndromem	80
5.3	Jiné pervazivní vývojové poruchy	81
6	Speciální vzdělávací potřeby dětí a žáků s tělesným postižením a zdravotním znevýhodněním	85
6.1	Klasifikace tělesných postižení	86
6.1.1	Dětská mozková obrna	86
6.1.2	Dětská infekční obrna (poliomyelitis).....	88
6.1.3	Neuromuskulární a svalová onemocnění.....	88
6.1.4	Další somatická postižení včetně postižení nervové soustavy	89
6.1.5	Stavy po poranění mozku, páteře a míchy	91
6.1.6	Degenerativní onemocnění.....	92
6.1.7	Ortopedická a jiná postižení	92
6.1.8	Amputace	93
6.2	Vzdělávání žáků s tělesným postižením.....	94
6.3	Podmínky, které žáci s tělesným postižením potřebují ke svému vzdělávání	96
6.3.1	Odstranění bariér	97
6.3.2	Kompenzační a didaktické pomůcky	98
6.3.3	Odborné personální zabezpečení vzdělávání	99
6.4	Problematika integrovaných žáků	100
7	Vzdělávání dětí a žáků se zdravotním znevýhodněním	104
7.1	Chronická onemocnění.....	104
7.1.1	Záchvatová onemocnění	105
7.1.2	Kardiovaskulární onemocnění.....	108
7.1.3	Alergická onemocnění.....	109
7.1.4	Metabolické poruchy a autoimunitní onemocnění	111
7.1.5	Onkologická onemocnění.....	112
7.2	Poruchy psychiky	113
7.2.1	Neurotické a úzkostné poruchy	114
7.2.2	Afektivní poruchy (poruchy nálady).....	117
7.2.3	Psychotické poruchy	117
7.2.4	Poruchy příjmu potravy.....	118
7.2.5	Psychické poruchy se somatickými projevy	118
7.2.6	Poruchy chování a emocí	119
7.3	Specifické vývojové poruchy školních dovedností	120
7.4	Vzdělávání dětí a žáků se zdravotním znevýhodněním.....	125
8	Speciální vzdělávací potřeby žáků se zrakovým postižením	128
8.1	Charakteristika jednotlivých skupin osob se zrakovým postižením	129
8.1.1	Děti a žáci s poruchami binokulárního vidění.....	129
8.1.2	Děti a žáci slabozrací	130
8.1.3	Děti a žáci se zbytky zraku.....	130
8.1.4	Nevidomí lidé.....	131
8.1.5	Jiné zrakové vady	131

8.2	Příčiny zrakového postižení	132
8.3	Vliv zrakového postižení na vývoj osobnosti.....	133
8.3.1	Kognitivní vývoj.....	134
8.3.2	Pohybový vývoj.....	135
8.3.3	Socializace.....	136
8.4	Obsah vzdělávání a specifické potřeby žáků v závislosti na míře postižení	136
8.4.1	Podmínky, které žáci se zrakovým postižením potřebují ke svému vzdělávání.....	138
9	Speciální vzdělávací potřeby žáků se sluchovým postižením a poruchami řeči	141
9.1	Příčiny poruch sluchu.....	141
9.2	Klasifikace sluchových vad.....	143
9.2.1	Nedoslýchaví	144
9.2.2	Ohluchlí.....	145
9.2.3	Prelingválně neslyšící.....	145
9.3.	Systém dorozumivacích prostředků	147
9.4	Vliv sluchového postižení na vývoj osobnosti.....	148
9.5	Vzdělávání žáků s poruchami sluchu	150
9.5.1	Obsah vzdělávání	150
9.5.2	Podmínky vzdělávání	151
9.5.3	Personální zabezpečení vzdělávání	152
9.6	Problematika integrovaných žáků	152
9.7	Výchova a vzdělávání hluchoslepých.....	155
9.7.1	Klasifikace postižení	155
9.7.2	Vzdělávání hluchoslepých.....	156
9.7.3	Jak komunikovat s hluchoslepu osobou	158
9.7.4	Česká verze Lormovy abecedy	159
9.8	Děti a žáci s poruchami řeči.....	161
9.8.1	Opožděný vývoj řeči	161
9.8.2	Poruchy výslovnosti	162
9.8.3	Neurózy řeči.....	162
10	Speciální vzdělávací potřeby žáků s poruchami chování.....	165
10.1	Příčiny vzniku poruch chování.....	165
10.2	Klasifikace poruch chování	169
10.3	Nejčastější poruchy chování u dětí školního věku	170
10.3.1	Nadměrné upoutávání pozornosti.....	170
10.3.2	Dětská lež.....	171
10.3.3	Krádež	171
10.3.4	Útěky a toulky	172
10.3.5	Reaktivní projevy	173
10.3.6	Agresivní jednání	173
10.3.7	Drogová závislost.....	175
10.3.8	Hráčská závislost (gamblerství)	178
10.4	Prevence vzniku poruch chování.....	178
10.4.1	Potřeby dítěte	178

10.4.2	Výchova v rodině	180
10.4.3	Výchovné působení školy	181
10.5	Způsoby řešení poruch chování.....	182
10.5.1	Ambulantní péče	183
10.5.2	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	184
10.6	Vzdělávání žáků s poruchami chování	186
10.6.1	Podmínky pro vzdělávání žáků s poruchami chování	186
10.6.2	Personální zabezpečení vzdělávání	187
10.6.3	Žák s edukativními problémy v běžné třídě ZŠ	187
10.7	Ústavní a ochranná výchova dětí a mladistvých s poruchami chování	188
10.7.1	Diagnostický ústav	189
10.7.2	Dětský domov	190
10.7.3	Dětský domov se základní školou	190
10.7.4	Výchovný ústav	190
10.8	Preventivně výchovná péče	191
11	Sociální péče pro lidi se zdravotním postižením a jejich rodiny	193
11.1	Nové sociální služby pro lidi se zdravotním postižením.....	196
	Slovníček odborných pojmů	201
	Seznam literatury	207
	Rejstřík.....	211